

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin NEBATİ** tarafından Anayasa'nın 98. İktüzüğün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

Necdet İPEKYÜZ

Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi(BETAM) tarafından hazırlanan ve 26 bölgenin 2018 ve 2021 yıllarına ait tarım dışı işsizlik oranları analiz eden raporda, tarım dışı işsizlik oranlarının -Türkiye genelinden- çok yüksek ve tarım dışı istihdam oranlarının çok düşük olduğu 4 bölgenin tümüyle Kürtlerin yoğun yaşadığı illerde yer aldığı bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu kategoride 2021 yılında tarım dışı işsizlik oranı sıralamasında yüzde 33,3 ile Mardin/Batman/Şırnak/Siirt bölgesi ilk sırada yer almaktadırlar. Yani en yüksek tarım dışı işsizlik oranına sahip iki bölge 2018-2021 yılları arasında yine değişmemiştir. 2018'de işsizlik sıralamasında ikinci sırada yer alan Mardin, Batman, Şırnak, Siirt (TRC3) bölgesi 2021'de yüzde 33,3'lük tarım dışı işsizlik oranı ile birinci sıraya yükselirken 2018'de birinci sırada yer alan Van, Muş, Bitlis, Hakkâri (TRB2) bölgesi yüzde 29,2'luk tarım dışı işsizlik oranı ile ikinci sıraya inmiştir.

2018 yılında yüzde 7,8 ila yüzde 30,0 arasında değişen bölgesel tarım dışı işsizlik oranları 2021 yılında yüzde 9,1 ila yüzde 33,3 arasında değişim göstermiştir. 2018'de en yüksek işsizlik oranı en düşük işsizlik oranının 3,85 katı iken 2021'de bu oran 3,65 katı olmuştur. İşsizlik konusunda ortaya çıkan büyük fark, bölgesel eşitsizlik, pandemi öncesiyle farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. İşsizlik artışının bir diğer nedeni ise istihdamda meydana gelen artışa rağmen işgücünde daha yüksek bir artışın ortaya çıkmasıdır. En yüksek işsizlik artışları Mardin, Batman, Şırnak, Siirt (TRC3) bölgelerinde gerçekleşmiştir. Bu bölgelerde istihdamda artışlar olsa da işgücünde daha yüksek artışlar olmuştur.

Ayrıca raporda düşük performans alanı olarak tanımlanan alanlarda 8 bölge yer almakta ve bu bölgelerden dördünün (TRC3, TRB2, TRA2 ve TRC2) diğer dördünden (TR63, TR71, TR90 ve TR62) çok daha düşük bir performansa sahip oldukları açıkça görülmektedir. Düşük performansa sahip 4 bölge de Kürtlerin yoğun yaşadığı illerden oluşmaktadır. Bu bölgelerde tarım dışı istihdam oranları hemen hemen aynı düşük seviyededir ve yüzde 26-27 dolaylarındadır. Tarım dışı işsizlik oranları ise farklı farklıdır. Bu konuda Mardin, Batman, Şırnak, Siirt (TRC3) bölgesi en başarısız bölgedir. En yüksek işsizlik oranı yüzde 33,4 ile bu bölgededir. Bu bölgeyi Van, Muş, Bitlis, Hakkâri yüzde 29,2; Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan yüzde 24,8 ve Şanlıurfa, Diyarbakır yüzde 20,6 ile takip etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- İşsizliğin en yüksek olduğu illerin bölge illeri olmasının sebepleri konusunda Bakanlığınız tarafından yapılmış/yapılan bir çalışma var mıdır?
- 2- Bölgesel istihdam eşitsizliklerinin sebeplerinin neler olduğuna dair çalışmalarınız var mıdır?
- 3- İl ve bölge bazlı eşitsizliklerin giderilmesine yönelik bir çalışmanız var mıdır, varsa kapsamı nedir?
- 4- Kürtlerin yoğunlukla yaşadığı illerin birçok istatistiki göstergede geri kalmasının sebepleri nelerdir?
- 5- Raporda yer alan işsizlik haritasında kırmızı, işsizliğin en fazla olduğu iller, renkte olan bölge illerindeki bu adaletsizliği gidermek adına mali politika araçlarını kullanmayı düşünüyor musunuz?